

בריטניה בארץ ישראל

משה שרתוק

9.9.1946

DOC00539

המגמה להשתמש בא"י כבסיס צבאי מוכחשת לפעמים בחוגים בריטיים. אם אמת בפי המכחישים, כי אז יקשה להבין מדוע דבקה בריטניה בארץ זו לאחר שכבר הכריזה, כי הפיקדון הבי"ל, שהוא הדבר היחיד המקנה לה את זכות השליטה על א"י, אינו ישים. אך אם ההכחשה אינה כנה, או פשוט מוטעית, כי אז אי-אפשר להבין, למעשה, כיצד מציעה בריטניה להשיג מטרה מובנת-לחלוטין זאת באמצעים הנקוטים בידיה עכשיו.

משפונתה סוריה וכאשר עיראק עומדת על סף פינוי, ונוכח החלטת מצרים להיפטר מן החייל הבריטי האחרון, נראית א"י, במבט ראשון, כמיפלט הטבעי, כמתת שמים. אולם האין בחירה זו, המובנת לכאורה מאליה, לוקה בביטחון יתר? ערביי א"י אינם נבדלים כלל-וכלל בהלוך-הרוח שלהם מן הסורים, העיראקים או המצרים. ככל שמדובר בהם, חזקה על התביעה להתפנות הבריטים, שגברה בעליל על כל מכשול בכל מקום אחר, שתשיג פה אותה תוצאה בתוקף אותו היגיון, שאינו ניתן להזמה. הדרך לתואם בין אינטרסים בריטיים וערביים, אשר יערוב לשימוש בשטח נשלט-בידי-ערבים כבסיס צבאי בריטי, עדיין ממתינה לגילוייה.

עניינם של היהודים שונה. פה יסודות ההרמוניה קיימים, או לפחות, לאור מצב הדברים הנוכחי, קיימים בכוח. שהרי על נקלה אפשר להעלות בדעת הסדר מדיני, שמכוחו ייווצר, מבחינת היהודים, אינטרס עצמי לקדם בברכה קיומה של עמדה צבאית בריטית ולתמוך בה. הסדר שכזה יושתת על הנחה מוקדמת, כי היהודים עצמם ייהנו מעמדה חזקה ומספקת, בהתאם לתפישתם-הם את משמעות החוזק והמספיקות, ובמלוא המעשיות. אולם אם היהודים נדחים ונבגדים, או-אז חדלה העמדה הבריטית להיות חומת המגן שלהם - והם מגיבים בהתאם.

היהודים יודעים, כי אינם יכולים לשבת על כידונים. והוא הדין, לאורך ימים, בבריטים. בסיס סותר את היגיון קיומו אם עליו לעמוד הכן בלי-הרף מול פיגועים מבית - אם המצבה שלו מותשת על-ידי העוינות העיקשת של האוכלוסיה המקומית - וכל עוד עליו לשמור על נשקו מפני האוכלוסיה עצמה. בסיס יכול להתקיים ביעילות אך-ורק אם ביכולתו להישען על נאמנות ותמיכה מקומיות. בלי תמיכה שכזאת תיאלץ בריטניה, מוקדם או מאוחר, לוותר על העמדה המיועדת לשמש בסיס. ההתפתחות המתקדמת והולכת של הבית הלאומי היהודי, הנעה לקראת הקמת מדינה

בריטניה בארץ ישראל

9.9.1946

משה שרתוק

DOC00539a

יהודית הקשורה מכוח חוזה עם בריטניה הגדולה, יצרה בבירור סיכוי מיוחד במינו להישג מדינאי שכזה, מושתת על כל אחד מן הצדדים ועל סיפוק האינטרסים העצמיים הלגיטימיים, ומוזן על-ידי סיוע הדדי. עתה, במאמץ מרשים מאין כמוהו ובכישרון מושלם, סיכוי מיוחד במינו זה ניזרה לרות.

ברי לחלוטין, כי השיחות שייפתחו מחר בלונדון לא יקדמו סיכוי זה אף לא צעד. נהפוך הוא, המזל יאיר לנו פניו אם, כתוצאה מהשיח האנגלי-ערבי, לא יאבד הסיכוי הזה ללא שוב, שכן היעדרות היהודים המוסמכים לנהל שיחות תנקר עיני כל. ומה שמדינות ערב החליטו בבלודאן¹ לא נועד לשמר, ובוודאי לא להרחיב, את ביטחון הבריטים, את שלטונם, את השפעתם או את יוקרתם בשום חלק מחלקי המזרח הקרוב, לרבות א"י.